

תורת אמך

ביאורי סוגיות והדרכה לימודית

מסכת ברכות -

פרק שישי

ברכות הנהנין

סוגיה יח: פת הבאה בכסנין

נכתב בסייעתא דשמיא

על ידי

אליהו מאיר ליפשיץ

ב"ר חיים שמאי ז"ל

ישיבת ברכת משה, מעלה אדומים

סוגיה יח: פת הבאה בכסנין

***

רקע

כדי להשלים את הסוגיות העוסקות בלחם, נדלג לסוגיית פת הבאה בכסנין [מא:-מב.]. למדנו בסוגיה הקודמת, שיש דברים שמברכים עליהם "המוציא" רק אם קובע סעודתו עליהם. כמו כן למדנו שברכת "המוציא" מותנית בשני דברים: א. שם לחם. ב. אכילת דבר שרגילים לקבוע עליו סעודה. בסוגייתנו נאמר בגמ' כי על פת הבאה בכסנין מברכים "המוציא" רק בקביעות סעודה. נשאלת השאלה, האם פת הבאה בכסנין היא לחם, וכיוון שאין רגילים לקבוע עליה סעודה אין מברכים "המוציא", או שפת הבאה בכסנין אינה לחם, וקביעות סעודה מחייבת ברכת "המוציא" אף על דבר שאינו לחם?

מקורות

- א. גמ' מא: "איתמר הביאו לפניהם תאנים וענבים... אלא פת הבאה בכסנין בלבד"
מב. "רב הונא אכל תליסר ריפתי בני תלתא... היכא דלא קבע סעודתיה עליהו לא"
ב. רש"י ד"ה פת הבאה בכסנין
תוס' ד"ה אלא
רי"ף כט:-ל., "רב הונא אכיל מפת הבאה בכסנין... ואוקימנא בדקבע עלייהו"
תלמידי רבינו יונה כט. ד"ה שאין, ואומרים, כט: ד"ה תריסר
ג. תלמידי רבינו יונה ל. ד"ה א"ל
רא"ש סי' ל
ד. הגדרת פת הבאה בכסנין
רש"י מא: ד"ה פת הבאה בכסנין
תלמידי רבינו יונה כט. סוד"ה שאין, "וע"כ נראה כמו שפי' ר"ח ז"ל דפת..."
לשון ריא"ז בשלטי הגבורים ל. אות א
רמב"ם הל' ברכות פ"ג ה"ט, הגהות מיימוניות אות ז וכסף משנה ד"ה וכן עיסה
ה. שו"ע סי' קסח סע' ו-ח, יז, ומשנה ברורה

הסבר הסוגיה

רב הונא אכל תליסר ריפתי בני תלתא תלתא בקבא ולא בריך. אמר ליה רב נחמן...
כל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך. [גמ' מב.]

הגמ' אומרת שרב הונא אכל תליסר ריפתי בני תלתא תלתא בקבא ולא בריך, ורב נחמן אמר לו שכיוון שאכל שיעור קביעות סעודה הוא חייב לברך לאחר אכילתו. הראשונים [רש"י ד"ה רב הונא אכל, רי"ף כט:] מסבירים שרב הונא אכל פת הבאה בכסנין. גמ' זו זוקקת ביאור משלושה פנים: א. מדוע רב הונא לא בריך אחר אכילתו? ב. מהי קביעות סעודה ומדוע היא מחייבת לברך אחר האכילה? ג. מהי פת הבאה בכסנין?

ההלכה שאין מברכים אחר פת הבאה בכסנין מפורשת לכאורה בדברי רב ששת [מא:]: האומר: "אין לך דבר שטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו אלא פת הבאה הכסנין בלבד". נחלקו הראשונים בהסבר דבריו של רב ששת. רש"י [ד"ה פת] מפרש: "מתוך שנותנין בה תבלין הרבה ואגוזים ושקדים ומאכלה מועט לא הטעינוה ברכה מעין ג', מידי דהוה אפת אורז ודוחן...". מסיום דברי רש"י משמע שמברכים אחר פת הבאה בכסנין "בורא נפשות" [וכך מפורש בתלמידי רבינו יונה (כט. ד"ה שאין)]. ברכת "על המציה" מברכים על מאכלים המיועדים לזון, וכיוון שאינו אוכל פת הבאה בכסנין לזון אלא לטעם בלבד, מברכים לאחר אכילתה "בורא נפשות"¹.

תוס' [ד"ה אלא] חולקים על רש"י, ולדעתם על כל דבר שיש בו מחמשת מיני דגן מברכים ברכה מעין שלוש. לפיכך הם מפרשים על פי ההקשר של הסוגיה, שרב ששת עוסק באדם האוכל פת הבאה בכסנין בתוך הסעודה; הוא חייב לברך ברכה ראשונה, שברכת "המוציא" אינה פוטרתה, ואינו חייב לברך ברכה אחרונה, שברכת המזון פוטרתה [בהסבר הדינים הללו נעסוק בסוגיה לא עמ' 133].

מחלוקת הראשונים בהסבר דברי רב ששת קשורה למחלוקת הראשונים בהסבר מעשהו הנזכר של רב הונא. מהרי"ף [ל.] משמע שרב הונא לא בירך כלל, וכך מסבירים אותו תלמידי רבינו יונה [כט: ד"ה תריסר], אך הם מביאים יש מפרשים שרב הונא בירך "בורא נפשות", ולא בירך ברכה מעין שלוש. הרשב"א [ד"ה רב הונא אכל] והרא"ש [ס"ו ל.] סוברים שרב הונא בירך ברכה מעין שלוש, ולא בירך ברכת המזון. כך משמע גם מהרמב"ם [פ"ג הל' ט, יא], וכך מפרש הרא"ה [ד"ה הדר אמר רב נחמן] את שיטת הרי"ף [ודברי הרי"ף "ולבסוף ולא כלום" - "ודאי טעות סופר הוא"].

הרמב"ם, הרשב"א, הרא"ה והרא"ש סוברים שפת הבאה בכסנין מופקעת מברכת "המוציא" ומברכת המזון, אך כיוון שיש בה חמשת מיני דגן, דינה כמעשה קדרה שמברכים עליו "בורא מיני מזונות" וברכה מעין שלוש. רש"י ותלמידי רבינו יונה סוברים שכיוון שאינה מיועדת לזון אלא לטעם בעלמא אין מברכים עליה ברכה מעין שלוש, אלא "בורא נפשות" בלבד. הרי"ף, על פי הבנת תלמידי רבינו יונה, סובר שכיוון שאינה מיועדת למזון אלא לקינוח בלבד, היא אינה "אכילה קבועה" [לשון תלמידי רבינו יונה כט: ד"ה תריסר] ולא תיקנו לה חכמים ברכה אחרונה.

לעניין הגדרת הקביעות המחייבת ברכת המוציא וברכת המזון, מצאנו בגמ' שני ניסוחים שונים. רב נחמן אומר לרב הונא "כל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך". משמע, שיש שיעור אובייקטיבי של סעודה, וכשאוכל פת הבאה בכסנין בשיעור זה חייב לברך. בסוף הסוגיה אומר רב יהודה, שמברכים על לחמניות "המוציא" רק כש"קבע סעודתיה עליה", משמע שקביעות סעודה תלויה בכונתו האישית של האוכל: כשקובע סעודה מברך "המוציא" וכשאוכל לטעם בעלמא מברך "בורא מיני מזונות".

¹ הגר"א [ס"ו רח ט אות לה] מדייק מדברי תלמידי רבינו יונה [שם] שהם מסכימים עקרונית לשיטת רש"י.

ניתן להסביר את היחס בין שני הניסוחים בכמה דרכים:

א. האמוראים נחלקו בהגדרת "קביעות סעודה". רב נחמן סובר, שיש שיעור אובייקטיבי של קביעות סעודה; ואילו רב יהודה סובר, שקביעות סעודה נקבעת על פי דעתו של האוכל.

ב. שני הניסוחים נכונים. גם הקובע סעודה, וגם האוכל שיעור שאחרים קובעים עליו סעודה, חייבים לברך ברכת המוציא וברכת המזון [הדין הבסיסי הוא שהקובע סעודה מברך "המוציא" וברכת המזון, לכן רב הונא, שלא קבע סעודה, לא בירך ברכת המזון. אמר לו רב נחמן, לא רק קביעות סעודה אישית מחייבת ברכת המזון, גם אכילת שיעור שאחרים קובעים עליו מחייבת בברכת המזון].

ג. קביעות סעודה תלויה בשיעור שבני אדם רגילים לקבוע ואינה תלויה בדעתו של האוכל, ולשונו של רב יהודה אינה מדוקדקת.

הראשונים נחלקו בדין זה. תלמידי רבינו יונה [ל. ד"ה א"ל] סוברים, שברכת המוציא וברכת המזון על פת הבאה בכסנין, תלויות בשיעור שבני אדם רגילים לקבוע עליו סעודה, ואינן תלויות באדם האוכל בכלל, זאת אומרת שהם פירשו כדרך השלישית. הרא"ש [סי' ל] מביא מחלוקת ראשונים: רבינו משה סובר כתלמידי רבינו יונה, והראב"ד סובר, ש"אם היה קובע עליו אפילו משהו, מברך עליו בתחלה המוציא ולבסוף שלש ברכות" [ונראין דברי רבינו משה ז"ל]. ניתן להבין את שיטת הראב"ד על פי הדרך הראשונה, שהאמוראים נחלקו בהגדרת קביעות סעודה, והוא פוסק כרב יהודה; אך מלשון הרא"ש משמע שהוא מפרש כדרך השנייה, וקביעות סעודה היא גם כשקובע סעודה וגם כשאוכל שיעור שאחרים קובעים סעודה. מהרמב"ם [הל' ברכות פ"ג ה"ט] משמע, שקביעות סעודה תלויה רק בדעתו של האוכל, מוכח שהוא סובר כדרך הראשונה, והוא פוסק כרב יהודה.

העניין השלישי שיש לדון בו הוא הגדרת פת הבאה בכסנין. בגמ' לא מפורש מהי פת הבאה בכסנין, וניתן לעמוד על הגדרתה מתורתם של הראשונים בלבד. רש"י [מא: ד"ה פת הבאה בכסנין] מפרש שזוהי פת הבאה עם כסנין [=קליות] היפים ללב שרגילים לאוכלם בסוף הסעודה. פת זו נאכלת עם הקליות לקינוח, וכדי שתהיה ראויה לקינוח נותנים בה כמות גדולה של תבלינים, אגוזים ושקדים, ומאכלה מועט. רבינו חננאל [מב. (מובא גם בתלמידי רבינו יונה כט. ד"ה שאין)] מסביר ש"כסנין" מלשון "כיס" - "זו הפת העשויה כמין כיסין מלאים סוכר ושקדים ואגוזים וכיוצא בהן". הרמב"ם [פ"ג ה"ט] הולך בכיוון של רש"י ופוסק: "עיסה שלשה בדבש או בשמן או בחלב או שעירב בה מיני תבלין ואפאה והיא הנקראת פת הבאה בכסנין..." - פת הבאה בכסנין היא פת שאין לשים אותה במים בלבד אלא מוסיפים לה חומרים נוספים להטעימה. הגהות מיימוניות [פ"ג אות ז] מצטט שיטה שלישית, שיטת הערוך בשם רב האי גאון: "פת שעושין אותה כעבין יבשים בין מתובלת בין אינה מתובלת וכוססין אותה בבית המשתה ושלא בבית המשתה". פת הבאה בכסנין היא פת קשיחה [קרקרים וכד.].

הכסף משנה [הדברים מובאים גם בבית יוסף סי' קסח סע' ז ד"ה והרמב"ם] מדייק מלשון הרמב"ם שני דיוקים סותרים, ברישא הרמב"ם כותב: "עיסה שלשה בדבש או בשמן או בחלב", ואינו

כותב: "עיסה שנתן בה דבש או שמן או חלב", משמע שהדבש, השמן והחלב הם המשקים היחידים שבעיסה או לפחות הרוב. בסיפא הרמב"ם כותב: "או שעירב בה מיני תבלין", משמע שאף מעט מיני תבלין מגדירים את העיסה כפת הבאה בכסנין². הכסף משנה מכריע כסיפא שאם טעם התבלין מורגש בלחם, הרי היא פת הבאה בכסנין שברכתה "בורא מיני מזונות". הכסף משנה מסביר שפת הבאה בכסנין היא לחם גמור, שהרי מפורש במשנה בחלה [פ"ב מ"ב] שעיסה שנילושה במי פירות חייבת בחלה, אלא שחכמים קבעו שמברכים "המוציא" רק על לחם שקובעים עליו סעודה, שהוא לחם מקמח ומים בלבד; כשיש תוספות ללחם, אין דרך בני אדם לקבוע עליו סעודה, ולכן ברכתו "בורא מיני מזונות". הכסף משנה מדגיש שדין זה נאמר רק כשטעם התערובות ניכר בעיסה, כמו בתבלין. הדרכי משה [סי' קסח אות ב] חולק על הכסף משנה ולדעתו "לא יצא מכלל לחם במה שעירב בו תבלין או שאר משקין מעט, אלא אם כן עיקר העיסה נילוש באותם דברים". לדעת הבית יוסף, פת גמורה היא פת המורכבת מקמח ומים בלבד, וכשמוסיפים מוצר נוסף שטעמו מורגש, הרי זו פת הבאה בכסנין שברכתה "בורא מיני מזונות", ובקביעות סעודה - "המוציא". הרמ"א חולק, ולדעתו רק כשהמוצרים הנוספים הם עיקר הפת היא מוגדרת פת הבאה בכסנין. לגבי משקין נראה שהם מוגדרים כעיקר רק כשהם רוב הנוזלים בעיסה, ולגבי מוצקים נראה שהם מוגדרים כעיקר רק כשטעמם ניכר יותר מטעם הקמח [משנה ברורה סי' קסח סקל"ג].

סיכום

הגמ' אומרת שעל פת הבאה בכסנין מברכים "בורא מיני מזונות" ואם אוכל ממנה שיעור שאחרים קובעים עליו סעודה ברכתה "המוציא". נחלקו הראשונים מהי הברכה האחרונה שמברכים על פת הבאה בכסנין. התוס', הרשב"א והרא"ה סוברים שמברכים ברכה מעין שלוש, רש"י סובר שמברכים "בורא נפשות", והרי"ף, על פי הבנת תלמידי רבינו יונה, סובר שאינו מברך כלל. כשקובע עליה סעודה מברך ברכת המזון לכולי עלמא.

את דין פת הבאה בכסנין ניתן להבין בשתי דרכים:

א. פת הבאה בכסנין היא לחם החייב בחלה ויוצאים בה ידי חובה בפסח. ברכת "המוציא" אינה תלויה בשם לחם בלבד אלא בלחם שקובעים עליו סעודה, וכיוון שלחם זה אינו מיועד לשובע אלא לקינוח בלבד, ברכתו "בורא מיני מזונות"; כשאוכל שיעור שרגילים לקבוע עליו סעודה, חוזר הדין של פת רגילה שברכתה "המוציא" [כך מפורש בכסף משנה ובבית יוסף (סי' קסח סעי' ז' ד"ה והרמב"ם)].

ב. פת הבאה בכסנין אינה לחם, ולכן ברכתה "בורא מיני מזונות"; מברכים עליה בקביעות סעודה "המוציא", או מפני ש"המוציא" וברכת המזון הן ברכות הסעודה,

² ניתן להבין שהרמב"ם מחלק בין המשקים שבעיסה לבין המוצקים שבה. משקים מגדירים את הפת כפת הבאה בכסנין רק אם הם רוב המשקים שבעיסה, ואילו המוצקים מגדירים את הפת כפת הבאה בכסנין אפילו כשהם מיעוט.

והקביעות מגדירה אכילת פת זו כ"סעודה", או מפני שקביעות הסעודה מגדירה פת זו כלחם.³

הלכה

השו"ע [סי' קסח סע' ו-ז] פוסק כרוב הראשונים, שמברכים על פת הבאה בכסנין "בורא מיני מזונות" וברכה מעין שלוש, וכשקובע סעודתו מברך "המוציא" וברכת המזון.

השו"ע פוסק שקביעות סעודה תלויה רק בשיעור שאחרים קובעים עליו סעודה. המשנה ברורה [סקכ"ד] מביא מחלוקת אחרונים מהו השיעור שאחרים קובעים עליו סעודה. יש סוברים, ששיעור קביעות סעודה הוא ג' או ד' ביצים, שכן מצאנו בהלכות תחומין שזה שיעור סעודה. יש סוברים, ששיעור קביעות סעודה הוא גדול יותר, כשיעור סעודה שלמה שאדם אוכל בבוקר ובערב.

המשנה ברורה [סקכ"ד] פוסק בשם המגן אברהם [סקי"ג] ושאר האחרונים, שאין צריך לשער בפת בלבד, אלא גם בבשר ושאר דברים שמלפתים בהם את הפת, שאף הם מצטרפים לשיעור קביעות סעודה.

בהגדרת פת הבאה בכסנין מביא השו"ע את שלוש הדעות של הראשונים:

א. פת העשויה כמין כיסים שממלאים אותם דבש, סוכר, אגוזים, שקדים או תבלין.

ב. עיסה שנילושה בדבש, בשמן או בחלב, וכן עיסה שעירב בה מיני תבלין.

ג. פת שעושים אותה כעבים [=כעכים] יבשים וכוססין אותה.

השו"ע פוסק שהלכה ככל השיטות להקל, שעל כל המאפים האלה מברכים "בורא מיני מזונות", אם לא קבע עליהם סעודה.

השו"ע והרמ"א נחלקו מהו שיעור השמן והדבש בעיסה שמגדיר אותה כפת הבאה בכסנין. השו"ע פוסק, שאם טעם התבלין או מי הפירות ניכר בעיסה, הפת מוגדרת כפת הבאה בכסנין, ומברכים עליה בורא מיני מזונות. הרמ"א חולק, ולדעתו "זה נקרא פת גמור, אלא אם יש בהם הרבה תבלין או דבש כמיני מתיקה שקורין "לעקיך" שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר". המשנה ברורה [סקל"ג] מסביר, שלדעת הרמ"א פת הבאה בכסנין היא רק כשטעם התבלין ניכר יותר מטעם הקמח, או שכמות הדבש, השמן והחלב גדולה יותר מכמות המים.⁴

השו"ע [סע' ח] פוסק שהאוכל בסעודה לקינוח פת שברכתה "בורא מיני מזונות", מברך עליה ברכה ראשונה, מפני שברכת "המוציא" אינה פוטרתה, ואינו מברך ברכה אחרונה

³ מהבנת המגן אברהם [סי' קסח סקמ"א] בשיטת הרא"ש [הל' חלה סי' ג, שו"ת כלל ב סי' יד] לגבי פטור עיסה שנילושה במי פירות מחיוב חלה, מוכח כדרך זו [אך הפרי מגדים (סי' קסח אשל אברהם סוף אות ט"ז) אומר שאין ראייה מדברי הרא"ש, שכן הצד לפטור עיסה שנילושה במי פירות הוא מפני שאין הגלגול מחברה כל כך, ולא מחמת שאינה לחם].

⁴ עיין ב"ח [סע' ג ד"ה מיהו] החולק על פסק השו"ע, ולדעתו כשהפת ממולאת במינים אחרים שפמותם גדולה מכמות הקמח, מברכים "בורא מיני מזונות", אך כשהעיסה נילושה בדבש ושמן אף ללא מים כלל, וכמות הקמח גדולה מכמות השמן והדבש, יש ספק בברכתה ואין לאוכלה אלא בתוך הסעודה.

מפני שברכת המזון פוטרתה. המגן אברהם [סקכ"ב] פוסק שדין זה אמור לגבי כל המינים שהשו"ע הגדירם כפת הבאה בכסנין. הביאור הלכה [ד"ה טעונים] מביא שיש אחרונים החולקים על פסק המגן אברהם. לדעתם, כיוון שיש ספק מהי פת הבאה בכסנין, והשו"ע פסק לקולא שכל המאפים שהזכירו הראשונים מוגדרים כפת הבאה בכסנין, כאן שהספק הוא אם ברכת "המוציא" שבתחילת הסעודה פוטרתם, ספק ברכה לקולא ואין לברך עליהם כלל⁵. מובן שאם אוכל פת שגם נילושה במי פירות וגם ממולאת באגוזים ושקדים וגם יבשה וכוססים אותה, מברך "בורא מיני מזונות" אפילו בתוך הסעודה. הביאור הלכה מכריע שעל פת הנילושה בדבש ומי ביצים לא יברך, אך על פת הממולאת במיני פירות ניתן לברך, שהרי רוב הפוסקים מודים שזו פת הבאה בכסנין.

אמנם נראה שעל רוב העוגות שבזמננו יש לברך "בורא מיני מזונות" אפילו בתוך הסעודה: הרבה עוגות עשויות מבלילה רכה, וכמות הקמח שבהן מועטת ביחס לחומרים האחרים, ולכן הן אינן עדיפות מטרוקנין שמברכים עליהם ללא קביעות סעודה "בורא מיני מזונות"; עוגות "שטרודל" או פאי פירות וכד' העשויות מבצק עלים או מבצק פריך גם נילושות בשמן וגם ממולאות בפירות, וממילא ברכת "בורא מיני מזונות" כמעט לכולי עלמא; גם על עוגות שמרים נראה שצריך לברך, שהרי הביאור הלכה פסק שהמברך על מאפה הממולא בפירות לא הפסיד, וגם הבצק שלהן נילוש עם סוכר וחומרי טעם נוספים, כך שדינם גם כנילוש⁶.

הלכה חשובה נוספת היא ההלכה האחרונה [סעי' יז] בסימן קסח [מקורה ברי"ז המובא בשלטי הגבורים ל. אות א ובאגור סי' רטז]: "פשטידה הנאפה בתנור בבשר או בדגים או בגבינה מברך עליו המוציא וברכת המזון".

נחלקו האחרונים בהסבר ההלכה. ה"ט"ז [סק"כ] מפרש שבהלכה זו מדובר על פת הבאה בכסנין, ודברי השו"ע שמברכים עליה "המוציא" וברכת המזון מתייחסים למקרה שקבע עליה סעודתו. אולם לדעת המגן אברהם [סקמ"ד] הלכה זו אינה הלכה של פת הבאה בכסנין. פת הבאה בכסנין היא פת הבאה לקינוח, אבל פשטידה הנאכלת לשובע מוגדרת כלחם גמור, והמילוי שבתוכה אינו מבטלה משם לחם. לדעתו, מברכים על הפשטידה "המוציא" וברכת המזון, אפילו כשאוכל ממנה מעט ואינו מתכוון לקבוע סעודה. המשנה ברורה [סקצ"ד] פוסק כמגן אברהם, אלא אם כן "עשויים ריקים קטנים ומעורב בהן פתיתין של בשר וניכר שאין עשויין רק לקינוח אחר הסעודה".

ניתן להסתפק אם דין זה נאמר רק לגבי פשטידה שהיא בצק רגיל הממולא בבשר ודגים, או שניתן ליישמו גם על בצק הנילוש בשמן ודבש. מסברא נראה שאין לחלק בין שני המקרים, אך מהדרכי משה [אות ב] המעיר על דברי הבית יוסף שמברכים "בורא מיני

⁵ עיין ביאור הלכה [סעי' ז ד"ה והלכה] המביא את המאמר מרדכי, שאין הכרח לומר שיש מחלוקת בין הראשונים ואפשר שהם מודים זה לזה. לפי הבנה זו ודאי שצריך לברך "בורא מיני מזונות" אפילו בתוך הסעודה.

⁶ אמנם לא ברור שכמות הסוכר ושאר חומרי הטעם מספיקה להגדירם כפת הבאה בכסנין לשיטת הרמ"א, אך נראה שכאן ניתן לצרף את פסקו של הבית יוסף.

מזונות" בכל מקרה שטעם התוספות מורגש בלחם, כי "אין המנהג כדבריו שהרי בשבתות וימים טובים ונשואין מברכין המוציא על מיני לחם המתובלים הרבה וניכר בהם במראה ובטעם", משמע שעל אף שהפת מיועדת לשובע ולא לקינוח אם יש בה די מיני תבלין מברכים עליה "בורא מיני מזונות" [וכן מוכח מדבריו בסוף אות ג].

סברת החילוק היא שיש שני סוגים שונים של פת הבאה בכסנין: א. לחם, שאין מברכים עליו "המוציא", כיוון שאין קובעים עליו סעודה. ב. מזונות, שאם קובעים עליהם סעודה מברכים עליהם "המוציא". בצק הממולא במיני מתיקה, שייך לקבוצה הראשונה, ולכן בדבר המיועד לשביעה, מברכים "המוציא". בצק הנילוש בביצים או בשמן, שייך לקבוצה השנייה, ולכן אף כשהמאפה מיועד לשביעה, ברכתו נותרת "בורא מיני מזונות", ורק כשאוכלים ממנו שיעור של קביעות סעודה, מברכים "המוציא".

המסקנות למעשה מהלכות אלו הן:

א. האוכל עוגות וכד' צריך להקפיד לא לאכול יותר מג' או ד' ביצים, ולא להיכנס לספק ברכות.

ב. מקובל מאוד שמגישים באירועים חלות מתוקות ומברכים עליהן "בורא מיני מזונות" וברכה אחת מעין שלוש. ברם, באירועים יש קביעות סעודה - אוכלים ארוחה גדולה של יותר מג' או ד' ביצים, לרוב יותר אפילו משיעור סעודה קבוע של ערב ובוקר - ולכן אין לסמוך בשום אופן על ברכת "בורא מיני מזונות".

ג. "משה בתיבה", בורקס בשר ושאר מיני מאפה המוגשים בארוחות מסודרות חייבים בברכת "המוציא" וברכת המזון, שהרי הוא קובע סעודתו ואוכל בסעודה שיעור שביעה.

ד. האוכל בורקס, "משה בתיבה", פיצה שנלושה בשמן או בחלב וכד', ואינו אוכל מהם שיעור קביעות סעודה [פחות משתי מנות של פיצה], מברך עליהם "בורא מיני מזונות".

ה. פיצה העשויה מבצק של קמח ומים בלבד, או שכמות החומרים האחרים קטנה, ברכתה "המוציא".

ו. האוכל עוגות כמנה אחרונה של סעודה מברך "בורא מיני מזונות", ואם אוכל קרקרים אינו מברך.

ז. סופגניות אינן נילשות במים בלבד, ומוסיפים להם שמן, סוכר וכדומה [כמו כן הן מטוגנות בשמן ובלעות את השמן שבטיגון], ולכן דינן כפת הבאה בכסנין שברכתה "בורא מיני מזונות". דינן באכילת שיעור קביעות סעודה, תלוי במחלוקת הראשונים [המובאת בסוגיה טז עמ' 59-61, ועיין גם בפסק ההלכה בסוגיה הקודמת עמ' 67] אם עיסה מבושלת בנוזל מוגדרת כלחם. במחלוקת זו פסק השו"ע [סי' קסח סע' יג] כי עיסה זו אינה מוגדרת כלחם וברכתה "בורא מיני מזונות", אך ירא שמים יחשוש לשיטת רבינו תם, ויאכלנה בתוך הסעודה בלבד.